

Milton Friedman

Născut pe 31 iulie 1912 în Brooklyn, New York, Milton Friedman a fost unul dintre cei mai importanți economiști ai secolului XX. Acesta a fost, alături de colegul și prietenul său George Stigler, unul din fondatorii și principalii lideri ai școlii de economie din Chicago care prin activitatea sa refuză Keynesianismul în favoarea monetarismului, producând numeroși membrii care vor câștiga Premiul Nobel pentru Științe Economice. Friedman chiar a fost și el laureat al acestui premiu în 1976 prin contribuțiile sale cu vedere la analiza teoriei consumului, teoria și istoria monetară și în politica de stabilizare.

În subiectul acestui referat, vom pune în prim-plan ideile prin care Milton Friedman a contribuit în domeniul politicii publice, idei ce au fost adesea adoptate de un număr mare de guverne ale unor state din fostul bloc comunist, dar și de organizații internaționale.

Un prim factor de natura politicii publice este economia de piață liberă și libertatea politică. Acesta era de părere că guvernul nu ar trebui să se implice în sistemul economic și să lase piața să funcționeze liber, ceea ce era inversul gândirii Keynesianiste care susținea faptul că guvernul trebuie să se implice în economia de piață, mai ales în perioade de recesiune. Friedman a vorbit foarte mult despre importanța pieței libere în cartea sa “Capitalism și Libertate” publicată în anul 1962 în care spune că: “Nu cunosc nici un exemplu de societate care, în timp sau în spațiu, să fi cunoscut într-o largă măsură libertatea politică, fără a fi folosit ceva comparabil cu piața liberă pentru a-și organiza grosul activității economice”[1]. Astfel, este de părere că printr-o economie de piață liberă se poate ajunge la libertate politică, având ca și exemplu implicarea acestuia în sistemul economic din Chile în 1975 pentru a reduce inflația, atunci aflat sub dictatura militară a lui Augusto Pinochet. Friedman, grav criticat pentru că ar fi susținut un regim dictatorial, a ținut câteva prelegeri în Chile și implementează schimbul de experiență de studenți între Chile și SUA ce va crea “The Chicago Boys”. Aceștia au devenit economiști ce au impus principiile pieței libere ale lui Friedman, reducând inflația din Chile pe parcursul timpului și devenind un stat democratic în 1990.

De asemenea, principiile de piață liberă ale lui Friedman au influențat și alte state precum Hong Kong-ul care a adoptat minimalizarea intervenției guvernamentale în economia de piață, concurența și privatizarea, dar și deschiderea către piețele internaționale, situând astfel Hong-Kong-ul ca un important sediul economic și financiar, chiar el spunând “Dacă dorești să vezi cum piața liberă funcționează cu adevărat, acesta este locul potrivit”[2]. Un alt exemplu care a implementat piața liberă este Estonia în anii '90 sub mandatul prim-ministrului Mart Laart, astfel “când într-un moment în care se așteptau ca guvernul să intervină și să ajute, guvernul lui Laart le spunea oamenilor că trebuie să învețe cum să aibă grijă de ei înșiși”[3], toate acestea cu scopul de a introduce conceptul de piață liberă ce a adus Estonia dintr-o fostă țară a blocului comunist în una din statele cu cea mai mare dezvoltare economică din zona baltică.

Un al doilea factor al politicii sociale promovate de Friedman a fost monetarismul al cărui Friedman i-a pus bazele la Chicago în cadrul școlii de economie de la Chicago, fiind principala teorie care se opune

Keynesianismului, aceasta susținând ideea că oferta monetară este principalul factor determinant al cererii în activitatea economică pe termen scurt. Friedman a vorbit pentru prima dată despre monetarism în cartea “A Monetary History of The United States, 1867-1960” scrisă împreună cu Anna Schwartz și lansată în 1963 în care a prezentat o analiză a ofertei monetare în Statele Unite ale Americii de la Războiul Civil până în anii '60 argumentând că politica greșită a Sistemului Federal de Rezerve al SUA a fost principala cauză a Marii Depresii și că ar fi trebuit să mărească oferta monetară ca reacție în anii de început ai Marii Depresii, numită de Friedman în cartea sa “Marea Contractie”.

Acest monetarism al lui Friedman a fost adoptat în anii următori de către Sistemul Federal prin principiul regulii K-procentului a lui Friedman care presupunea ca “oferta monetară să fie majorată cu un anumit procent fix pe o perioadă de timp”[4]. Sistemul Federal nu a reușit să se atingă obiectul de ofertă monetară propus la începutul anilor '80 și a renunțat la această regulă și folosește, ca multe alte țări din ziua de azi, principiul de întrire al inflației.

De menționat faptul că Friedman a influențat și alte state cu monetarismul său, unul dintre ele fiind Marea Britanie printre rândurile conservatorilor. Acesta a avut un rol influent în politica economică condusă de Margaret Thatcher, prim-ministru al Marii Britanii între 1979 și 1990. Astfel pentru a combate inflația, aceasta a adoptat principii monetariste precum scăderea taxelor, privatizare industriilor de stat, introducerea pieței libere, după modelul american. Politica economică din cele două state s-a unit formând un “un model anglo-american al capitalismului bazat pe orientarea către piața liberă care se deosebea de modelul social-democrat al Europei Continentale”[5].

Totodată, acesta s-a mai implicat și în alte domenii ale politicii publice. Acesta a susținut desființarea înrolării obligatorii în armată declarând că acesta a fost “cea mai importantă realizare a mea”[6] și să se impună un sistem militar bazat pe voluntariat. Un alt lucru pe care acesta l-a propus a fost introducerea voucher educațional prin care să îmbunătățească sistemul educațional din SUA și care să permită familiilor elevilor să poată să aleagă dintre școli publice, private, religioase și nereligioase. Acesta a promovat libertarianismul prin legalizarea drogurilor în scopuri medicinale și economice prin susținerea din 2005 a legalizării marijuanei, dar și legalizarea prostituției.

Așadar, Milton Friedman a fost unul dintre cei mai influenți economiști al secolului XX, aducând contribuții în domeniul economiei și al politicii publice, aducând o alternativă la Keynesianism și chiar câștigând un Premiu Nobel. Prin monetarismul său și prin piața liberă s-au constituit azi state precum Estonia, Chile și a adus îmbunătățiri în sistemul economic al unor state precum Marea Britanie. Desființarea serviciului militar și implicarea sa în sistemul educațional au consolidat influența sa în economie și politica publică, fiind alături de John Maynard Keynes, unul dintre cei mai influenți economiști ai secolului XX.

Bibliografie

Surse primare:

•Brian Doherty, *Best of Both Worlds: An Interview with Milton Friedman* în Reason, 1995, disponibil online la

<https://reason.com/1995/06/01/best-of-both-worlds/>, ultima dat? accesat la 05.01.2024.

•Milton Friedman, *Capitalism ?i libertate*, Editura Enciclopedic?, Bucure?ti, 1996.

•Milton Friedman Describes Hong Kong as an Example of the Free Market System, disponibil online la <https://www.youtube.com/watch?v=xqh0zXSd4vc> de la 00:29, ultima dat? accesat la 04.01.2024.

Surse secundare:

•Alexander William Salter, *An Introduction to Monetary Policy Rules*, Mercatus Working Center, Arlington, 2014.

•Gary Peach, *Economist Friedman's influence runs deep* în The Baltic Times, 22.11.2006, disponibil online la <https://www.baltictimes.com/news/articles/16868/>, ultima dat? accesat la 04.01.2024.

•John F. Lyons, *America in the British Imagination: 1945 to the Present*, Palgrave Macmillan, New York, 2013.

[1] Milton Friedman, *Capitalism ?i libertate*, Editura Enciclopedic?, Bucure?ti, 1996, p. 21.

[2] Milton Friedman Describes Hong Kong as an Example of the Free Market System, disponibil online la <https://www.youtube.com/watch?v=xqh0zXSd4vc> de la 00:29, ultima dat? accesat la 04.01.2024.

[3] Gary Peach, *Economist Friedman's influence runs deep* în The Baltic Times, 22.11.2006, disponibil online la <https://www.baltictimes.com/news/articles/16868/>, ultima dat? accesat la 04.01.2024.

[4] Alexander William Salter, *An Introduction to Monetary Policy Rules*, Mercatus Working Center, Arlington, 2014, p. 17.

[5] John F. Lyons, *America in the British Imagination: 1945 to the Present*, Palgrave Macmillan, New York, 2013, p. 103.

[6]Brian Doherty, *Best of Both Worlds: An Interview with Milton Friedman* în Reason, 1995, disponibil online la <https://reason.com/1995/06/01/best-of-both-worlds/>, ultima dată accesat la 05.01.2024.

Revision #5

Created 27 December 2023 11:18:41 by Christian Nasulea

Updated 14 January 2024 18:42:53 by Fabian Manole